C/2024/6813

29.11.2024

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 21ης Οκτωβρίου 2024

σχετικά με την οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, την πολιτική απασχόλησης και τη διαρθρωτική πολιτική της Εσθονίας

(C/2024/6813)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου [1] και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [2], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας («μηχανισμός»), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, ο μηχανισμός συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και για να καταστούν οι οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [3] («κανονισμός REPowerEU»), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν θα βοηθήσει να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Η Εσθονία πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(3) Στις 16 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030», με σκοπό την τεκμηρίωση των αποφάσεων πολιτικής και τη δημιουργία των συνθηκών-πλαισίου για την ενίσχυση της ανάπτυξης. Η ανακοίνωση πλαισιώνει την ανταγωνιστικότητα με βάση εννέα αλληλοενισχυόμενους

[1] ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

κινητήριους μοχλούς. Μεταξύ των εν λόγω κινητήριων μοχλών, η πρόσβαση σε ιδιωτικά κεφάλαια, η έρευνα και η καινοτομία, η εκπαίδευση και οι δεξιότητες και η λειτουργία της ενιαίας αγοράς αναδεικνύονται ως πρωταρχικές προτεραιότητες πολιτικής για μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ώστε να αντιμετωπιστούν οι σημερινές προκλήσεις όσον αφορά την παραγωγικότητα και να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και των κρατών μελών της. Στις 14 Φεβρουαρίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα 2024». Η εν λόγω ανακοίνωση αναλύει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και τις προκλήσεις της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς, παρακολουθώντας τις ετήσιες εξελίξεις βάσει των εννέα κινητήριων μοχλών ανταγωνιστικότητας που έχουν καθοριστεί.

(4) Στις 21 Νοεμβρίου 2023 η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2024, σηματοδοτώντας την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2024. Στις 22 Μαρτίου 2024 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της ετήσιας έρευνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2024, οι οποίες επικεντρώνονται στις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 21 Νοεμβρίου 2023, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]), η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2024, στην οποία η Εσθονία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2024 της Εσθονίας. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2024, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([5]) («σύσταση του 2024 σχετικά με τη ζώνη του ευρώ») στις 12 Απριλίου 2024 και την Κοινή Έκθεση για την Απασχόληση στις 11 Μαρτίου 2024.

(5) Στις 30 Απριλίου 2024 τέθηκε σε ισχύ το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης. Το πλαίσιο περιλαμβάνει τον νέο κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία, τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου ([6]) για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, καθώς και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου ([7]) σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών. Οι στόχοι του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης είναι η προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων και η πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο και επικεντρώνεται περισσότερο σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο. Ένα εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο περιλαμβάνει τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις ενός κράτους μέλους και καλύπτει χρονικό ορίζοντα προγραμματισμού τεσσάρων ή πέντε ετών, ανάλογα με την κανονική διάρκεια της εθνικής κοινοβουλευτικής περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών ([8]) στα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε αξιόπιστα καθοδική πορεία έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς της Συνθήκης του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί έως και κατά τρία έτη. Προκειμένου να στηρίξει την κατάρτιση των εν λόγω εθνικών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων, η Επιτροπή δημοσίευσε στις 21 Ιουνίου 2024 καθοδήγηση σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχουν τα κράτη μέλη στα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδιά τους και στις ετήσιες εκθέσεις προόδου τους. Σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Επιτροπή διαβίβασε στα κράτη μέλη πορείες αναφοράς και τεχνικές πληροφορίες, ανάλογα με την περίπτωση. Τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλουν τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδιά τους έως τις 20 Σεπτεμβρίου 2024, εκτός εάν το κράτος μέλος και η Επιτροπή συμφωνήσουν να παρατείνουν την προθεσμία για εύλογο χρονικό διάστημα. Σύμφωνα με τα εθνικά νομικά τους πλαίσια, τα κράτη μέλη μπορούν να συζητούν τα προσχέδια μεσοπρόθεσμων σχεδίων τους με τα εθνικά τους κοινοβούλια, να ζητούν από τα ανεξάρτητα δημοσιονομικά όργανα να εκδώσουν γνώμη και να διεξάγουν διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους εθνικούς ενδιαφερόμενους φορείς.

([4]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Σύσταση του Συμβουλίου (ΕΕ) της 12ης Απριλίου 2024 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263: «Καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(6) Το 2024 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020, 2022 και 2023 διατηρούν εξίσου τη σημασία τους για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που έχουν αναθεωρηθεί, επικαιροποιηθεί ή τροποποιηθεί σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(7) Στις 18 Ιουνίου 2021 η Εσθονία υπέβαλε στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που καθορίζονται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού. Στις 29 Οκτωβρίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας ([9]), η οποία τροποποιήθηκε στις 16 Ιουνίου 2023 δυνάμει του άρθρου 18 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU ([10]). Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, που δηλώνει ότι η Εσθονία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

(8) Στις 25 Απριλίου 2024 η Εσθονία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2024 και στις 30 Απριλίου 2024 το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2024, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ([11]). Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2024 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Εσθονίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(9) Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2024 για την Εσθονία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Εσθονίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2023 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας. Με βάση την εν λόγω ανάλυση, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά όσον αφορά τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Εσθονίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(10) Σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Εσθονίας αυξήθηκε από έλλειμμα 1,0 % του ΑΕΠ το 2022 σε έλλειμμα 3,4 % το 2023, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης ανήλθε από 18,5 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2022 σε 19,6 % στα τέλη του 2023. Όπως ανακοινώθηκε στην ανακοίνωση της Επιτροπής, της 8ης Μαρτίου 2023, με τίτλο «Κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024», η Επιτροπή κάνει το πρώτο βήμα για να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος, βάσει των απολογιστικών στοιχείων για το 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις. Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, στην οποία αξιολογήθηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Εσθονίας, δεδομένου ότι το οικείο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2023 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, υπό το πρίσμα της εν λόγω αξιολόγησης και αφού ελήφθη υπόψη η γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής, που διατυπώθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 4 της Συνθήκης, η Επιτροπή δεν θα προτείνει τον Ιούλιο του 2024 την κίνηση διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος για την Εσθονία.

(11) Στις 12 Ιουλίου 2022 το Συμβούλιο συνέστησε ([12]) στην Εσθονία να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό δημοσιονομικής πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Συνέστησε στην Εσθονία να βρίσκεται σε ετοιμότητα για να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στην Εσθονία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις

([9]) ST 12532/21 INIT· ST 12532/21 ADD 1.

([10]) Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 29ης Οκτωβρίου 2021 σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Εσθονίας (ST 9367/2023 INIT και ST 9367/23 ADD 1).

([11]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Εσθονίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Εσθονίας (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 44).

της Επιτροπής, το 2023 ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([13]) ήταν επεκτατικός, κατά 1,6 % του ΑΕΠ, σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Το 2023 η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) είχε επεκτατική συμβολή ύψους 1,0 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Αυτό περιλαμβάνει τη μείωση κατά 0,1 % του ΑΕΠ του κόστους των στοχευμένων μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, καθώς και τη μείωση κατά 0,2 % του ΑΕΠ του κόστους της παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία. Ως εκ τούτου, η επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 οφειλόταν μόνο εν μέρει στη στήριξη των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η επεκτατική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) οφειλόταν στις υψηλότερες μισθολογικές δαπάνες και τις συντάξεις του δημόσιου τομέα, σε συνδυασμό με περαιτέρω νέα μόνιμα προγράμματα δαπανών για την άμυνα, την εκπαίδευση και τα επιδόματα τέκνων, τα οποία δεν συνοδεύονταν από αναλογικές αυξήσεις στο σκέλος των εσόδων. Συνολικά, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 δεν ήταν σύμφωνη με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις βάσει του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης ανήλθαν στο 1,4 % του ΑΕΠ το 2023. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις ανήλθαν στο 5,8 % του ΑΕΠ το 2023, με ετήσια αύξηση κατά 1,4 εκατοστιαία μονάδα από το 2022. Η Εσθονία χρηματοδότησε πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης. Η Εσθονία χρηματοδότησε δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως η ανάπτυξη υπηρεσιών εκδηλώσεων και μια ψηφιακή πύλη για επιχειρηματίες, η κεφαλαιοποίηση του Πράσινου Ταμείου (το οποίο πραγματοποιεί επενδύσεις σε ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων και επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου σε επιχειρήσεις) και η ενίσχυση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας με σκοπό την αύξηση της ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Οι εν λόγω δημόσιες επενδύσεις χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό.

(12) Στο πρόγραμμα σύγκλισης του 2024, το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές προβλέπεται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ στο 0,0 % το 2024 και 2,0 % το 2025, ενώ ο μετρούμενος με τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) πληθωρισμός προβλέπεται στο 3,6 % το 2024 και 2,7 % το 2025. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να αυξηθεί σε 3,5 % του ΑΕΠ το 2024 ([14]) και σε 3,0 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 22,6 % έως τα τέλη του 2024 και σε 24,9 % έως τα τέλη του 2025. Μετά το 2025, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μειωθεί σταδιακά σε 2,2 % του ΑΕΠ το 2026, 1,4 % του ΑΕΠ το 2027 και 0,8 % του ΑΕΠ το 2028. Επομένως, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μην υπερβεί την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη από το 2025. Αντίστοιχα, μετά το 2025 ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί σε 26,2 % το 2026, και κατόπιν να μειωθεί σταδιακά σε 26,0 % το 2027 και σε 25,0 % το 2028.

(13) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις του 2024 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ προβλέπεται να συρρικνωθεί κατά 0,5 % το 2024 και να αυξηθεί κατά 3,1 % το 2025, και ο μετρούμενος με τον ΕνΔΤΚ πληθωρισμός να διαμορφωθεί σε 3,4 % το 2024 και 2,1 % το 2025.

(14) Στις εαρινές προβλέψεις του 2024 της Επιτροπής προβλέπεται δημόσιο έλλειμμα ύψους 3,4 % του ΑΕΠ το 2024, ενώ ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 21,4 % έως τα τέλη του 2024. Η αύξηση του δείκτη χρέους προς το ΑΕΠ το 2024 αποτυπώνει κυρίως τον αντίκτυπο του δημόσιου ελλείμματος. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός προβλέπεται να είναι σε γενικές γραμμές ουδέτερος στο 0,1 % του ΑΕΠ το 2024.

(15) Δαπάνες ύψους 0,9 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») βάσει του μηχανισμού το 2024, έναντι 0,3 % του ΑΕΠ το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του μηχανισμού θα καταστήσουν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο ή το χρέος της γενικής κυβέρνησης της Εσθονίας.

(16) Στις 14 Ιουλίου 2023, το Συμβούλιο συνέστησε ([15]) στην Εσθονία να διασφαλίσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, ιδίως περιορίζοντας την ονομαστική αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών το 2024 σε ποσοστό που να μην υπερβαίνει το 4,9 %. Κατά την εκτέλεση των προϋπολογισμών τους για το 2023 και την κατάρτιση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων τους για το 2024, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να λάβουν υπόψη ότι η Επιτροπή θα πρότεινε στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος βάσει των απολογιστικών στοιχείων για το 2023. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο της Εσθονίας

([13]) Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων (και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που σχετίζονται με την κρίση της νόσου COVID-19) και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό και άλλα ταμεία της Ένωσης.

([14]) Οι εθνικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι η κυβέρνηση συμφώνησε και κατέθεσε στο εθνικό κοινοβούλιο, στις 5 Ιουνίου 2024, συμπληρωματικό προϋπολογισμό για το 2024 (Νόμος για τον πρόσθετο προϋπολογισμό του 2024 για το κράτος 456 SE), ο οποίος εγκρίθηκε σε πρώτη ανάγνωση στο εθνικό κοινοβούλιο στις 10 Ιουνίου, σε δεύτερη ανάγνωση στις 14 Ιουνίου και αναμενόταν να εγκριθεί σε τρίτη ανάγνωση στις 19 Ιουνίου 2024. Ο εν λόγω συμπληρωματικός προϋπολογισμός αναμένεται να μειώσει το ονομαστικό έλλειμμα κατά 0,4 % του ΑΕΠ (εκ του οποίου, το μεγαλύτερο μέρος είναι μόνιμες περικοπές δαπανών, αλλά περιλαμβάνει επίσης μέτρα αύξησης των εσόδων).

([15]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 2023, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Εσθονίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Εσθονίας (ΕΕ C 312 της 1.9.2023, σ. 49).

προβλέπεται να διαμορφωθεί σε - 0,7 % του ΑΕΠ το 2024 (έναντι - 1,3 % το 2023), ποσοστό σύμφωνο με τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο (ΜΔΣ) της χώρας για διαρθρωτικό ισοζύγιο ύψους - 0,75 % του ΑΕΠ. Επομένως, εκτιμάται ότι η Εσθονία συμμορφώνεται με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(17) Επιπλέον, το Συμβούλιο συνέστησε στην Εσθονία να λάβει μέτρα για τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας τα οποία είναι σε ισχύ και να χρησιμοποιήσει τα σχετικά κονδύλια που θα εξοικονομηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Το Συμβούλιο συνέστησε περαιτέρω ότι, εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση νέων μέτρων στήριξης ή τη συνέχισή τους, η Εσθονία πρέπει να διασφαλίσει ότι τα εν λόγω μέτρα στήριξης στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος ([16]) των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας εκτιμάται σε 0,2 % του ΑΕΠ το 2023 και προβλέπεται να ισούται με 0,0 % το 2024 και με 0,0 % το 2025. Τα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας καταργήθηκαν σταδιακά το 2023 και το 2024. Αυτό συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(18) Επιπλέον, το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στη Εσθονία να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων βάσει του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις προβλέπεται να αυξηθούν από 5,8 % του ΑΕΠ το 2023 στο 6,3 % του ΑΕΠ το 2024. Αυτό συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου.

(19) Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων και με την παραδοχή ότι η πολιτική θα παραμείνει αμετάβλητη, οι εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 4,3 % του ΑΕΠ το 2025. Η αύξηση του ελλείμματος το 2025 αποτυπώνει κυρίως τον καθαρό αντίκτυπο της μεταρρύθμισης του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, η οποία αναμένεται να μειώσει τα δημόσια έσοδα. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί στο 24,6 % έως τα τέλη του 2025. Η αύξηση του δείκτη χρέους προς το ΑΕΠ το 2025 αποτυπώνει κυρίως τον αντίκτυπο του δημόσιου ελλείμματος.

(20) Τα φορολογικά έσοδα της Εσθονίας ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκαν μεν το 2023, αλλά υπολείπονται σημαντικά του μέσου όρου της Ένωσης, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η χρηματοδότηση που είναι διαθέσιμη για δημόσιες δαπάνες στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, της μακροχρόνιας φροντίδας και της κοινωνικής προστασίας. Το 2022, τα έσοδα από φόρους ακίνητης περιουσίας, οι οποίοι συγκαταλέγονται στους λιγότερο επιζήμιους για την ανάπτυξη φόρους, ανήλθαν μόλις στο 0,3 % του ΑΕΠ, ποσοστό περίπου επτά φορές χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ένωσης. Η Εσθονία εισέπραξε λιγότερο από το ένα τρίτο του μέσου όρου της Ένωσης από φόρους κεφαλαίου (2,7 % του ΑΕΠ), οι φόροι μεταφορών της ήταν από τους χαμηλότερους στην Ένωση και είναι ένα από τα λίγα κράτη μέλη χωρίς ετήσιο φόρο αυτοκινήτων. Επιπλέον, η φορολογική επιβάρυνση κατανέμεται άνισα, οι δε επικείμενες φορολογικές μεταρρυθμίσεις πρόκειται να αυξήσουν περαιτέρω την ανισότητα. Ειδικότερα, το 2025, η αύξηση του συντελεστή φόρου εισοδήματος από 20 % σε 22 % και η αύξηση της απαλλαγής από τον βασικό φόρο, από κοινού με τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της ώστε να καλύπτει όλους τους υποκείμενους σε φορολόγηση εισοδήματος, αναμένεται να είναι αντιστρόφως προοδευτικές. Επιπλέον, η φορολόγηση του εισοδήματος από την εργασία στην Εσθονία, καίτοι προσεγγίζει τον μέσο όρο της Ένωσης (17,2 % του ΑΕΠ), είναι αντιστρόφως προοδευτική, καθώς τα υψηλότερα επίπεδα εισοδήματος φορολογούνται με χαμηλότερο πραγματικό συντελεστή. Οι δημόσιες δαπάνες για την κοινωνική προστασία μειώθηκαν το 2022, και εξακολουθούν να υπολείπονται σημαντικά του μέσου όρου της Ένωσης. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται σχετικά χαμηλά επίπεδα και περιορισμένη κάλυψη των κοινωνικών παροχών, με τις συντάξεις γήρατος να είναι μεταξύ των χαμηλότερων στην Ένωση. Οι δαπάνες για γενικές δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες αντιστοιχούν στο 3,7 % του ΑΕΠ, είναι σχεδόν κατά τα δύο τρίτα χαμηλότερες από τον μέσο όρο της Ένωσης.

(21) Η Εσθονία έχει θεσπίσει διάφορες μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας της μακροχρόνιας φροντίδας και της υγειονομικής περίθαλψης. Αν και οι μεταρρυθμίσεις κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση, η βιώσιμη χρηματοδότηση για τη μακροχρόνια φροντίδα και την υγειονομική περίθαλψη εξακολουθούν να μην έχουν διασφαλιστεί. Ως εκ τούτου, οι άμεσες πληρωμές παραμένουν υψηλές και οι μη ικανοποιούμενες ανάγκες ιατρικής περίθαλψης έχουν αυξηθεί. Η πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη είναι άνιση στις διάφορες περιοχές της χώρας, ιδίως διότι οι δήμοι δεν διαθέτουν τις ικανότητες και τους πόρους που χρειάζονται για την παροχή επαρκών υπηρεσιών ώστε να καλυφθεί η ζήτηση. Παρά το γεγονός ότι η ζήτηση δεν καλύπτεται πλήρως, οι δημόσιες δαπάνες για τη μακροχρόνια φροντίδα και την υγειονομική περίθαλψη εξακολουθούν να είναι μεταξύ των χαμηλότερων στην ΕΕ. Η κατάσταση αυτή συμβαδίζει με ελλείψεις εργατικού δυναμικού στους εν λόγω τομείς. Λόγω των δημογραφικών αλλαγών, η ζήτηση για πρόσβαση σε μακροχρόνια φροντίδα και υγειονομική περίθαλψη αναμένεται να αυξηθεί. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί επαρκής χρηματοδότηση για αμφότερες.

(22) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το κριτήριο 2.2 του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να προχωρήσει ταχέως η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της Εσθονίας μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Για την

([16]) Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων και των δαπανών και, κατά περίπτωση, χωρίς τα έσοδα από φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των προμηθευτών ενέργειας.

εκπλήρωση των δεσμεύσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έως τον Αύγουστο του 2026 είναι αναγκαίο η Εσθονία να συνεχίσει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(23) Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([17]), η Εσθονία οφείλει να επανεξετάσει κάθε πρόγραμμα που υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), το Ταμείο Συνοχής και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) έως τον Μάρτιο του 2025, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2024, καθώς και το οικείο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα. Η εν λόγω επανεξέταση αποτελεί τη βάση για την οριστική κατανομή της ενωσιακής χρηματοδότησης που περιλαμβάνει κάθε πρόγραμμα. Η Εσθονία έχει σημειώσει πρόοδο ως προς την εφαρμογή προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, εντούτοις εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις και ανισότητες μεταξύ της πρωτεύουσας και της υπόλοιπης χώρας. Η επιτάχυνση της εφαρμογής του προγράμματος της πολιτικής συνοχής είναι καθοριστικής σημασίας. Οι προτεραιότητες που συμφωνήθηκαν στο πρόγραμμα της πολιτικής συνοχής εξακολουθούν να είναι συναφείς. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ιδίως εκτός μητροπολιτικής περιοχής, και να ενισχυθεί η ικανότητά τους να καινοτομούν. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των ιδιωτικών και δημόσιων κτιρίων, καθώς και των επιχειρήσεων, είναι ζήτημα υψηλής προτεραιότητας. Η πρόσβαση στην απασχόληση μέσω ενεργητικών και προληπτικών μέτρων για την αγορά εργασίας και η προώθηση ενός υγιούς εργασιακού περιβάλλοντος εξακολουθούν να έχουν σημασία. Θα πρέπει επίσης να δοθεί προτεραιότητα στη βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με την αγορά εργασίας· προώθηση της δια βίου μάθησης, ιδίως της ευέλικτης αναβάθμισης των δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης, καθώς και της ενεργητικής ένταξης· και στην αύξηση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας. Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, χρήζουν περαιτέρω προσοχής οι ανάγκες που σχετίζονται με την προσβασιμότητα και την ποιότητα της μακροχρόνιας φροντίδας, δίνοντας προτεραιότητα στην ανεξάρτητη διαβίωση. Η Εσθονία θα μπορούσε επίσης να αξιοποιήσει την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη, η οποία θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/795 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([18]), ιδίως όσον αφορά τις επενδύσεις στην παραγωγή τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών και τη στήριξη του μετασχηματισμού της βιομηχανίας, για παράδειγμα, στους τομείς της καινοτομίας στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας, των πράσινων και ψηφιακών τεχνολογιών και της βιοϊατρικής. Η Εσθονία θα μπορούσε επίσης να αυξήσει την ικανότητά της να επεξεργάζεται μέταλλα σπάνιων γαιών και να επιδοθεί σε έρευνα και ανάπτυξη για τη στήριξη της προσπάθειας αυτής.

(24) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης, η Εσθονία αντιμετωπίζει διάφορες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την κοινωνική προστασία, την αποτελεσματική χρήση των πόρων και τις δεξιότητες.

(25) Η κοινωνική προστασία για τη στήριξη των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων που απασχολούνται σε άτυπες μορφές εργασίας και για μικρές χρονικές περιόδους παραμένει ανεπαρκής. Ως εκ τούτου, το ποσοστό των ατόμων με αναπηρία που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, όχι μόνο αυξήθηκε το 2022, αλλά ήταν το δεύτερο υψηλότερο στην Ένωση. Η φτώχεια των ηλικιωμένων αυξάνεται και ήταν από τις υψηλότερες στην Ένωση το 2022, κυρίως επειδή οι συντάξεις εξακολουθούν να είναι χαμηλές σε σχέση με τα εισοδήματα από την εργασία. Η χαμηλή επάρκεια του κοινωνικού διχτυού ασφαλείας έχει ως αποτέλεσμα υψηλή και αυξανόμενη εισοδηματική ανισότητα, παρά τις κάποιες βελτιώσεις που παρατηρήθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη. Η χαμηλή κάλυψη των παροχών ανεργίας, ιδίως για τα άτομα που απασχολούνται σε άτυπες μορφές εργασίας και για μικρές χρονικές περιόδους, επιδεινώνει την εισοδηματική ανισότητα και τη φτώχεια. Παρόλο που η διάρκεια των παροχών ανεργίας έχει προσαρμοστεί στο πλαίσιο του εσθονικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η επέκταση της κάλυψης δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί. Η αυξανόμενη ανισότητα συνδέεται με τη σημαντική αύξηση των τιμών και του κόστους ζωής, η οποία δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχη αύξηση των κοινωνικών παροχών και των κατώτατων μισθών. Η κατάσταση των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος επιδεινώθηκε λόγω του υψηλού και επίμονου πληθωρισμού στο παρελθόν, αναμένεται δε να επιδεινωθεί περαιτέρω ως αποτέλεσμα των φορολογικών μεταρρυθμίσεων την περίοδο 2024-2025. Η εξασφάλιση κατάλληλων μέτρων μετριασμού, μεταξύ άλλων για τις συντάξεις και η αύξηση της επάρκειας του συστήματος κοινωνικής προστασίας θα μπορούσαν να μειώσουν τη φτώχεια και τις ανισότητες. Όλα αυτά τα μέτρα θα συμβάλουν επίσης στη στήριξη της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης, σύμφωνα με την ανάλυση ανά χώρα δεύτερου σταδίου που πραγματοποίησε η Επιτροπή με βάση τα χαρακτηριστικά του πλαισίου κοινωνικής σύγκλισης, το οποίο εφαρμόστηκε πιλοτικά το 2024. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 σημείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο πρέπει να περιλαμβάνει την εποπτεία της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής για την απασχόληση, μεταξύ άλλων μέσω ενός πλαισίου για τον εντοπισμό των κινδύνων για την κοινωνική σύγκλιση.

([17]) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([18]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/795 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Φεβρουαρίου 2024, για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) και την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058, (ΕΕ) 2021/1056, (ΕΕ) 2021/1057, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) 2021/1060, (ΕΕ) 2021/523, (ΕΕ) 2021/695, (ΕΕ) 2021/697 και (ΕΕ) 2021/241 (ΕΕ L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(26) Το μερίδιο του πετρελαιούχου σχιστόλιθου στο ενεργειακό μείγμα της Εσθονίας παραμένει σημαντικό και παρεμποδίζει την πράσινη μετάβαση. Η περαιτέρω ανάπτυξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές είναι απαραίτητη για τη σταδιακή κατάργηση του πετρελαιούχου σχιστόλιθου, διατηρώντας παράλληλα υψηλό βαθμό ενεργειακής ανεξαρτησίας. Εκτός από το ότι προκαλεί βλάβες στο περιβάλλον, η βιομηχανία πετρελαιούχου σχιστόλιθου αντιπροσωπεύει το 90 % των επικίνδυνων αποβλήτων της Εσθονίας. Η Εσθονία εμφανίζει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά παραγωγικότητας των πόρων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, γεγονός που μπορεί να οφείλεται εν μέρει στη βιομηχανία πετρελαιούχου σχιστόλιθου υψηλής έντασης πόρων της χώρας, αλλά και στο συνολικό βιομηχανικό σύστημα που χαρακτηρίζεται από υψηλή ένταση πόρων. Η παραγωγικότητα των πόρων παρουσίασε αμελητέα αύξηση, από 1 EUR/kg χρησιμοποιούμενων πόρων σε 1,1 EUR/kg, και παρέμεινε κάτω από το ήμισυ του μέσου όρου της Ένωσης το 2022. Ο τομέας «Χρήση γης, αλλαγή χρήσης γης και δασοπονία» έχει καταστεί πηγή εκπομπών CO_2 αντί να απορροφά CO_2. Ο δασικός τομέας χαρακτηρίζεται από μεγάλους όγκους υλοτόμησης, καθώς και από χαμηλή αξιοποίηση των πόρων. Η Εσθονία θα επωφελείτο από την αύξηση της αποδοτικότητας της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, την περαιτέρω μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία και τη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων. Επιπλέον, η παραγωγικότητα των πόρων αποτελεί μία από τις αδυναμίες της Εσθονίας όσον αφορά την ικανότητα καινοτομίας της χώρας. Η Εσθονία βρίσκεται στη 13η θέση στον πίνακα αποτελεσμάτων για την οικολογική καινοτομία το 2022 (115,5 έναντι του μέσου όρου της Ένωσης που ήταν 121,5 και σε σχέση με τον μέσο όρο της Ένωσης που ήταν 100 το 2013). Η ενίσχυση της οικολογικής καινοτομίας και της καινοτομίας βιολογικής βάσης για τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων θα συμβάλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας των πόρων και της ανταγωνιστικότητας της Εσθονίας.

(27) Σε πολλούς τομείς υπάρχουν ελλείψεις και αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, γεγονός που μειώνει την ανταγωνιστικότητα της Εσθονίας. Οι επιχειρήσεις έχουν αναγνωρίσει την έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού ως εμπόδιο για τις επενδύσεις και τις εξαγωγικές τους δυνατότητες. Οι ελλείψεις ειδικευμένου εργατικού δυναμικού και οι μεγάλες αναντιστοιχίες δεξιοτήτων συμβαδίζουν με την ταχεία αύξηση των μισθών και την αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Τόσο η πράσινη όσο και η ψηφιακή μετάβαση έχουν αυξήσει τη ζήτηση για εργαζόμενους και εργαζόμενες με εξειδικευμένες δεξιότητες, ενώ οι ελλείψεις στην υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση παραμένουν έντονες και επιδεινώνονται λόγω της γήρανσης του εργατικού δυναμικού. Ταυτόχρονα, τα σχετικά υψηλά ποσοστά τόσο της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου όσο και της εγκατάλειψης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν ως αποτέλεσμα ο αριθμός των ειδικευμένων αποφοίτων να είναι ανεπαρκής. Το πρόβλημα αυτό έχει μια ιδιαίτερη περιφερειακή διάσταση, καθώς οι αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες όσον αφορά την προσέλκυση ειδικευμένων επαγγελματιών. Οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων θα μπορούσαν να περιοριστούν μέσω της περαιτέρω βελτίωσης της συνάφειας του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, της επένδυσης στον επαγγελματικό προσανατολισμό, της αντιμετώπισης του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων, της αύξησης των ευκαιριών επανειδίκευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων και της καλύτερης πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες. Δεδομένης της ανάγκης διαφοροποίησης της οικονομίας σε δραστηριότητες με υψηλή προστιθέμενη αξία, θα βοηθούσε επίσης η βελτίωση των τρόπων διατήρησης και προσέλκυσης ταλέντων.

(28) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το 2024 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των σχεδίων τους για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα, για να εφαρμόσουν τη σύσταση του 2024 σχετικά με τη ζώνη του ευρώ. Όσον αφορά την Εσθονία, οι συστάσεις 1, 2, 3 και 4 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης και της τέταρτης σύστασης που διατυπώνονται στη σύσταση του 2024 σχετικά με τη ζώνη του ευρώ,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Εσθονία να λάβει μέτρα το 2024 και το 2025, προκειμένου:

1. Να υποβάλει εγκαίρως το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του μεταρρυθμισμένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, να περιορίσει την αύξηση των καθαρών δαπανών ([19]) το 2025 σε ρυθμό που να συνάδει, μεταξύ άλλων, με τη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη και με τη διατήρηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης σε συνετό επίπεδο σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Να διευρύνει τη φορολογική βάση και να βελτιώσει την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και τη μακροχρόνια φροντίδα και τη χρηματοδότηση αυτών.

2. Να συνεχίσει την ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, διασφαλίζοντας την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων έως τον Αύγουστο του 2026. Να επιταχύνει την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής. Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης αυτών των προγραμμάτων, να εξακολουθήσει να επικεντρώνεται στις συμφωνηθείσες προτεραιότητες, λαμβάνοντας μέτρα για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, εξετάζοντας παράλληλα τις δυνατότητες που παρέχει η πρωτοβουλία για την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

3. Να ενισχύσει την κοινωνική προστασία, μεταξύ άλλων για την αντιμετώπιση της φτώχειας των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και με την επέκταση της κάλυψης των παροχών ανεργίας, ιδίως για άτομα που απασχολούνται για μικρές χρονικές περιόδους και σε άτυπες μορφές εργασίας.

([19]) Σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, ως «καθαρές δαπάνες» νοούνται οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση των δαπανών για τόκους, των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

4. Να μειώσει το μερίδιο του πετρελαιούχου σχιστόλιθου στο ενεργειακό μείγμα και να αυξήσει την παραγωγικότητα των πόρων μέσω της καινοτομίας βιολογικής βάσης. Να βελτιώσει την παραγωγικότητα της εργασίας και την προσφορά δεξιοτήτων μέσω της επανειδίκευσης και της αναβάθμισης δεξιοτήτων, καθώς και μέσω της καλύτερης προσέλκυσης και διατήρησης ταλέντων.

Λουξεμβούργο, 21 Οκτωβρίου 2024.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

NAGY I.